

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Eurooppalainen ilmastopimus”**(valmistelevala lausunto)**

(2020/C 364/10)

Esittelijä: **Dimitris DIMITRIADIS**Toinen esittelijä: **Peter SCHMIDT**

Lausuntopyyntö	Euroopan komissio, 11.3.2020
Oikeusperusta	Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 304 artikla
Vastaava jaosto	”maatalous, maaseudun kehittäminen, ympäristö”
Hyväksyminen jaostossa	29.6.2020
Hyväksyminen täysistunnossa	16.7.2020
Täysistunnon numero	553
Äänestystulos	
(puolesta / vastaan / pidättyi äänestämästä)	206/4/2

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 Ilmaston tilanne on hälyttävä. Samaan aikaan kun covid-19-pandemia on aiheuttanut maailmanlaajuisen terveyskriisin ja uhkaavan talouskriisin, on vahvistettava EU:n sitoutumista kestäväpohjaiseen, sopeutumiskykyiseen, ilmastoneutraaliin ja resurssitehokkaaseen hyvinvointitalouteen. Kulttuurin, infrastruktuurin, käyttäytymisen, osallistumisen ja elinkeinojen aloilla tarvitaan nyt suuria muutoksia, jotka vaikuttavat kansalaisiin monin tavoin, mutta tuovat heille myös uusia mahdollisuuksia.

1.2 Ilmastonmuutos uhkaa meitä kaikkia, mutta pandemian tavoin sen vaikutus on kaikkein haitallisin heikoimmassa asemassa oleviin, syrjäytyneisiin ihmisiin. On äärimmäisen tärkeää, että ketään ei jätetä jälkeen siirtymässä.

1.3 ETSK korostaa, että yhteiskunnan kaikkien osien – yritysten, työntekijöiden, tutkijoiden, kuluttajien, yhteisöjen ja kansalaisten ja näiden organisaatioiden – aktiivinen osallistuminen on ratkaisevan tärkeää ilmastoneutraaliuteen siirtymisen liikkeelle saamiseksi.

1.4 ETSK kannattaa kehotusta, jonka mukaan Euroopan unionin tulee sitoutua saavuttamaan hiilineutraalius vuoteen 2050 mennessä ja korjata vastaavasti vuoteen 2030 ulottuvaa kasvihuonekaasupäästöjen vähennystavoitettaan. YK:n ympäristöohjelman (UNEP) raportissa Emissions Gap Report 2019 todetaan, että maailmanlaajuisia päästöjä on tästä lähtien vähennettävä vuosittain 7,6 prosenttia, jotta maapallon lämpeneminen voidaan rajoittaa 1,5 celsiusasteeseen. Tämä tarkoittaa vähennystavoitteen asettamista ainakin 68 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä.

1.5 Kaikilla tasoilla on siirryttävä osallistavaan malliin, ja ilmastopimuksen täytäntöönpanossa komissiolla on merkittävä tilaisuus ja velvollisuus laatia innovatiivinen toimintatapa, joka heijastaa, tukee ja hyödyntää kansalaisyhteiskunnan jo toteuttamia toimia yhteisöissä, kunnissa ja alueilla.

1.6 Osallistavilla malleilla, jotka ovat liian kapea-alaisia tai muotoiltu tavoilla, jotka rajoittavat tarkasteltavien muutosten laajuutta, tai jotka ne laatinut toimielin voi jättää huomiotta, voidaan vain hämmentää niihin sitoutuvia ja aiheuttaa näille pettymystä.

1.7 Euroopan on vauhditettava systeemistä muutosta ilmastotoimia varten innovaation (sekä teknologisen että sosiaalisen) avulla yhdistämällä innovaation tarjonta kysyntäpuolen toimijoihin, ongelmanomistajiin ja niihin, jotka ovat halukkaita muutoksiin. Digitalisaatiota olisi ohjattava kestävä kehityksen tavoitteiden mukaisesti, jotta vältettäisiin muun muassa työntekijöiden oikeuksiin liittyvät riskit⁽¹⁾. Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpano yhdessä Euroopan vihreän kehityksen ohjelman kanssa tarjoaa mahdollisuuden varmistaa oikeudenmukainen siirtymä, jonka tavoitteena on tarjota laadukkaita työpaikkoja kaikille.

1.8 Useimpien kansalaisyhteiskunnan toimijoiden havaitsemia yleisiä haasteita ilmastotoimiin osallistumisessa ovat rahoituksen, asiantuntemuksen, henkilöstön ja arvostuksen puute, samoin kuin se, että EU ja kansalliset hallitukset eivät kykene esittämään johdonmukaista sanomaa.

1.9 EU:n ja kansainvälisten ilmastotavoitteiden saavuttaminen edellyttää huomattavia taloudellisia resursseja. Euroopan vihreän kehityksen ohjelman talousarvio (julkiset ja yksityiset varat) ja 750 miljardin euron elpymisrahasto, mukaan lukien varojen kohdentaminen eurooppalaista ohjausjaksoa varten, olisi ohjattava kestäväpohjaiseen elpymiseen ja ilmastotoimiin.

1.10 Kestävyysajattelun mukaisia käytäntöjä edellyttävän ehdollisen rahoituksen olisi oltava normi kaikilla aloilla laadittaessa covid-epidemian jälkeisiä elvytysuunnitelmia YK:n vahvistaman kestävä kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelman ja Pariisin sopimuksen mukaisesti. Covid-19-kriisin edellyttämällä elvytystoimilla ei pitäisi pyrkiä palaamaan entiseen vaan pikemminkin harppaamaan eteenpäin johonkin uuteen ja parempaan.

1.11 Valmiuksien kehittäminen ja tekninen tuki ovat tarpeen kaikille sidosryhmille, jotta ne pystyvät siirtymään kestävämpään ja kestäväpohjaisempaan tulevaisuuteen. EU:n ilmastorahoitusfoorumien perustaminen edistäisi rahoituksen saantia ja auttaisi poistamaan esteitä.

1.12 ETSK ehdottaa, että perustetaan eurooppalainen ilmastosopimuksen sidosryhmäfoorumi, joka perustuu osallistavuuteen, avoimuuteen sekä ilmastotoimijoiden aitoon osallistumiseen ja sitoutumiseen kaikilla tasoilla.

1.13 Ilmastosopimuksessa olisi keskityttävä siihen, että ihmisille annetaan mahdollisuuksia muuttaa järjestelmiä tutkimalla, kokeilemalla ja demonstroimalla. Monitasoiset näkökulmat, visiointi, tarinankerronta ja ns. takaisin tulevaisuudesta -ennakointi (backcasting) ovat tässä yhteydessä tärkeitä. Olisi edistettävä ja helpotettava monenlaisia ilmastoaloitteita.

2. Johdanto

2.1 Ilmasto- ja ympäristöhaasteisiin vastaamisesta on tullut entistä kiireellisempää, ja se edellyttää nykyisten kestävämmien sosioekonomisten toimintatapojen perinpohjaista tarkistamista. Maailmanlaajuinen covid-19-pandemia on osoittanut, että elämäntapamme ja järjestelmiemme yksinkertaiset mukautukset eivät riitä. Tuotantomenetelmien perusteellisia muutoksia, jotka vaikuttavat yrityksiin, työntekijöihin ja työn organisointiin, oli käynnissä jo ennen pandemiaa, joka saattaa puolestaan nopeuttaa muutoksia. Euroopan komissio hyväksyi Euroopan vihreän kehityksen ohjelman uudeksi strategiaksi EU:n sosioekonomisille ja rahoitusmalleille, jotka ovat aiempaa kestävämpiä, puhtaampia, turvallisempia ja terveellisempiä.

2.2 Covid-19-kriisin jälkeen ilmastotoimet ja sitoutuminen kestäväan kehitykseen on asetettava etusijalle elvytys- ja jälleensuunnittelutoimissa ja niiden määrärahoissa, jotta EU ei enää tulevaisuudessa jatkaisi runsaaseen hiilen käyttöön perustuvaa linjaa. Kriisin jälkeiset toimenpiteet on suunniteltava siten, että parannetaan järjestelmien selviytymiskykyä, suojellaan ja ennallistetaan biologista monimuotoisuutta sekä asetetaan kansanterveys etusijalle jättämättä kuitenkaan ketään jälkeen ja tasoittaen tietä hyvinvointitaloudelle. Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa ei pitäisi tässä yhteydessä unohtaa tai lykätä vaan sitä on pikemminkin vahvistettava.

2.3 Vihreän kehityksen ohjelman onnistuminen riippuu suurelta osin EU:n kyvystä olla yhteydessä kansalaisiin. Tätä silmällä pitäen komissio valmistele eurooppalaista ilmastosopimusta, joka kokoaa yhteen eri toimijoita, kuten alueita, paikallisviranomaisia, paikallisyhteisöjä, kansalaisyhteiskuntaa, kouluja, yrityksiä ja yksityishenkilöitä.

⁽¹⁾ YK:n Sustainable Development Solutions -verkosto, Six Transformations to achieve the Sustainable Development Goals.

3. Tarve tehdä yhteistyötä ilmastoasioissa kansalaisyhteiskunnan ja kansalaisten kanssa

3.1 Meneillään on maailmanlaajuinen ilmastohätätila. Valtioiden tähänastiset vastaukset ilmastokriisiin eivät ole olleet riittäviä, eikä maailma näillä keinoilla saavuta sen paremmin Pariisin sopimuksen tavoitetta kuin kestävä kehityksen tavoitteitakaan. Nuoret ilmastolakkoilijat ja muut kansalaisyhteiskunnan toimijat ovat vaatineet painokkaasti kunnianhimoisia ilmastotoimia ja niiden nopeaa toteuttamista. Agenda 2030 -toimintaohjelman ja Pariisin sopimuksen allekirjoittaneilla päättäjillä on velvollisuus vastata näihin vaatimuksiin kiireellisesti, tehdä päättäväisiä ja kunnianhimoisia poliittisia päätöksiä ja siirtyä uuteen osallistavaan ilmastotoimien malliin, jossa kaikki sidosryhmät ovat aktiivisesti mukana.

3.2 ETSK kannattaakin kehotusta, jonka mukaan Euroopan unionin tulee sitoutua saavuttamaan hiilineutraalius vuoteen 2050 mennessä ja korjata vastaavasti vuoteen 2030 ulottuvaa kasvihuonekaasupäästöjen vähennystavoitettaan⁽²⁾. Komitea odottaa, että vuoden 2030 uusi päästötavoite perustuu laajaan uudelleentarkasteluun ja asianmukaiseen vaikutustenarviointiin. ETSK katsoo myös, että on olemassa ratkaisevia perusteita sille, että päästöjä vähennettäisiin ainakin 55 prosentilla vuoteen 2030 mennessä, jotta EU voisi omalta osaltaan vastata valtavaan globaaliin tarpeeseen vähentää päästöjä. Esimerkiksi YK:n ympäristöohjelman (UNEP) raportissa Emissions Gap Report 2019⁽³⁾ todetaan, että vuodelle 2030 on asetettava entistä kunnianhimoisempi päästötavoite, jotta Pariisin sopimukseen sisältyvä 1,5 celsiusasteen tavoite voitaisiin saavuttaa⁽⁴⁾.

3.3 Vuonna 2019 tehdyn Eurobarometri-tutkimuksen mukaan 93 prosenttia EU:n kansalaisista pitää ilmastomuutosta vakavana ongelmana, ja 79 prosenttia katsoo sen olevan erittäin vakava ongelma. Valtaosa vastaajista pitää tärkeänä, että jäsenvaltioiden hallitukset asettavat kunnianhimoisia tavoitteita uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian osuuden lisäämiseksi (92 prosenttia) ja energiatehokkuuden parantamiseksi (89 prosenttia).

3.4 Ilmastopimuksella on hyödynnettävä eurooppalaisten vaikutusvaltaa, jotta saavutettaisiin vihreän kehityksen ohjelman visio kukoistavasta, osallistavasta ja ilmastomuutoksen kestävästä yhteiskunnasta ja päästöneutraalista kiertotaloudesta vuoteen 2050 mennessä. Hallitustenvälisen ilmastomuutospaneelin raportissa todetaan nimenomaisesti, että tarvitaan ”nopeita, kauaskantoisia ja ennennäkemättömiä muutoksia yhteiskunnan kaikilla osa-alueilla”. Vähittäiset muutokset eivät riitä. Kapea-alainen keskittyminen hiilidioksidipäästöjen vähentämiseen on haitallista ruohonjuuritasolla – se rajoittaa sitoutumista ja ajattelua ja kaventaa merkittävästi suunniteltavien ja toteutettavien muutosten alaa. Nyt tarvitaan taloudellisten, sosiaalisten ja rahoitusjärjestelmien perusteellista muutosta, joka vauhdittaa voimaperäistä hiilestä irtautumista ja vahvistaa kykyä selviytyä ilmastomuutoksesta. Tämän toteuttamiseksi tarvitaan inspiroivia, laajoja ja monimuotoisia kuvauksia, joissa kerrotaan, miksi maailman on muututtava.

3.5 Covid-19-pandemian aiheuttama maailmanlaajuinen kriisi on osoittanut selvästi valtioiden kyvyn ryhtyä ankariin toimenpiteisiin olemassaoloa uhkaavan vaaran lieventämiseksi sekä ihmisten kyvyn sovittaa elämäntapansa ainakin lyhyellä aikavälillä uusiin rajoituksiin, joita nämä toimenpiteet tuovat tullessaan. On tärkeää huomata, että yhteisöllä, yrityksillä, työmarkkinaosapuolilla ja muilla valtiosta riippumattomilla toimijoilla on ratkaiseva rooli pandemian torjunnassa, koska usein ne havaitsevat tarpeita sekä suunnittelevat ja toteuttavat toimintaympäristöönsä soveltuvia toimia nopeammin, tehokkaammin ja luovemmin kuin ylhäältä alaspäin suuntautuvan ohjauksen avulla on osoittautunut mahdolliseksi.

3.6 Siirryttäessä covid-19-kriisiin reagoinnin seuraavaan vaiheeseen on olemassa valtavia mahdollisuuksia ja valtavia riskejä. Euroopan talouden ylläpitämiseksi ja uudelleen käynnistämiseksi suunniteltavissa taloudellisissa toimenpiteissä ja elvytyspaketeissa on otettava huomioon kestäviä investointeja ja suoraa rahoitusta koskeva EU:n luokitusjärjestelmä niille, jotka noudattavat kestävyysperiaatteita tai joilla on potentiaalia ryhtyä noudattamaan niitä ja jotka sitoutuvat – seurannan alaisina – kartoittamaan ja toteuttamaan tarvittavat muutokset kiireellisesti.

⁽²⁾ Jytte Guteland, Eurooppalaista ilmastolakia koskevan asiakirjan (COM(2020) 80) esittelijä Euroopan parlamentissa, ehdottaa, että ”unionin vuoden 2030 ilmastotavoitetta nostetaan siten, että päästövähennys olisi 65 prosenttia vuoden 1990 tasoihin verrattuna. Siten komission olisi 30. päivään kesäkuuta 2021 mennessä arvioitava, miten unionin lainsäädäntöä, jolla korkeampi tavoite pannaan täytäntöön, olisi muutettava vastaavasti.”

⁽³⁾ Emissions Gap Report 2019.

⁽⁴⁾ YK:n ympäristöohjelman (UNEP) raportissa Emissions Gap Report 2019 todetaan, että maailmanlaajuisia päästöjä on tästä lähtien vähennettävä vuosittain 7,6 prosenttia, jotta maapallon lämpeneminen voidaan rajoittaa 1,5 celsiusasteeseen. EU:lle tämä tarkoittaa vähennystavoitteen asettamista vähintään 68 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä.

3.7 Covid-19-kriisin aiheuttamat traagiset häiriöt, jotka ovat johtaneet finanssipoliittisten sääntöjen soveltamisen keskeyttämiseen, ovat osoittaneet, että uudenlainen visio on mahdollinen, kun ihmisten elämä, talous ja elämän jatkuminen tuntemamme kaltaisella maapallolla ovat uhattuina. Sosiaalisen edistyksen visio, joka perustuu vain bruttokansantuotteen jatkuvaan kasvuun, jättää huomiotta perustavan tärkeitä yksilöllisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin osatekijöitä eikä ota asianmukaisesti huomioon ympäristöön liittyviä ja sosiaalisia näkökohtia. Sen vuoksi on välttämätöntä siirtää bkt-perusteisesta tarkastelutavasta hyvinvointitalouteen ⁽⁵⁾ ⁽⁶⁾.

3.8 Yksi tapa vahvistaa ilmastotavoitteita on luoda suotuisat toimintaolosuhteet valtiosta riippumattomille toimijoille, joihin kuuluu erityyppisiä yrityksiä pk-yrityksistä mikroyrityksiin, sijoittajia, työmarkkinaosapuolia, osuuskuntia, kuntia ja alueita, ammattijärjestöjä, paikallisyhteisöjä ja kansalaisryhmiä, maataloustuottajia, oppilaitoksia, uskonnollisia järjestöjä, nuorisjärjestöjä ja muita valtiovallasta riippumattomia organisaatioita.

3.9 Suotuisa toimintaympäristö edellyttää keskeisenä tekijänä siirtymistä kuulemisesta ja ylhäältä alaspäin suuntautuvasta lähestymistavasta yhteissuunnitteluun, yhdessä luomiseen ja voimaannuttamiseen. Vakiomuotoiset kuulemismallit ulottuvat harvoin kovin kapeita ja reilusti resursoituja yhteiskunnan aloja pidemmälle. Muutosprosessista eniten hyötyville ja siihen panoksellaan vaikuttaville yksityishenkilöille, organisaatioille ja yrityksille on tarjottava todellisia mahdollisuuksia osallistua päätöksentekoon, jos heidän odotetaan käyttävän prosessiin aikaa ja energiaa.

3.10 Vuonna 2018 ETSK kehotti käynnistämään valtiosta riippumattoman ilmastotoiminnan eurooppalaisen vuoropuhelun ⁽⁷⁾. Toimien esiin tuomisen ja esittelemisen lisäksi vuoropuhelun tarkoituksena olisi vastata valtiosta riippumattomien toimijoiden tarpeisiin tarjoamalla mahdollisuuksia niiden ja hallinnon eri tasojen välisiin uusiin kumppanuuksiin, edistämällä vertaisoppimista, koulutusta ja neuvontaa sekä helpottamalla rahoituksensaantia.

3.11 ETSK on ehdottanut ⁽⁸⁾ jatkuvan kansalaisvuoropuhelun aloittamista ja sen liittämistä pakolliseksi osaksi kaikkien merkittävien poliittisten päätösten ja kaikkien asiaan liittyvien aloitteiden valmistelua kaikilla tasoilla.

3.12 Tähän mennessä komissio ei ole noudattanut näitä suosituksia ⁽⁹⁾. Ilmastositoumus tarjoaa toimielimille mahdollisuuden tehdä tiivistä yhteistyötä kansalaisyhteiskunnan ja kansalaisten osallistumisen mahdollistavien puitteiden luomiseksi olemassa olevien kuulemisprosessien pohjalta mutta niitä laajemmin.

4. Kansalaisyhteiskunnan ja kansalaisten osallistumiseen liittyvien nykyisten käytäntöjen hyödyntäminen

4.1 Olemassa olevat valtakunnallisen, alueellisen ja kunnallisen tason esimerkit kansalaiskokouksista, kansalaisvuoropuheluista ja vastaavista neuvotteluprosesseista ⁽¹⁰⁾ osoittavat kansalaisten valmiuden ja halun ottaa vastuuta ilmastokriisin ratkaisusta. On usein niin, että huolellisesti määriteltynä laajemmat osallistavat lähestymistavat tuottavat merkittäviä kestävyysyötyjä ilman, että niissä keskityttäisiin nimenomaisesti ilmastokriisiin. Ne osoittavat, että osallistavan demokratian tarve ja halukkuus siihen ovat vahvoja ja että hallituksilla on myös valmiuksia luoda tällaisia mahdollisuuksia ja seurata tällaisten tahojen ehdotuksia politiikassa.

4.1.1 Vuonna 2019 150 satunnaisesti valittua Ranskan kansalaista alkoi pohtia sitä, miten kasvihuonekaasupäästöjä voitaisiin vähentää ainakin 40 prosentilla vuoteen 2030 mennessä sosiaalisen oikeudenmukaisuuden hengessä. Tämän kansalaiskonventin istunnot järjestetään Ranskan talous- ja sosiaali-neuvostossa. Hallitus aikoo käsitellä sen ehdotuksia julkisesti ja julkaisee alustavan aikataulun niiden täytäntöönpanoa varten ⁽¹¹⁾.

4.1.2 Vuonna 2016 perustettu Irlannin kansalaiskokous koostui puheenjohtajasta ja 100 kansalaisesta, jotka oli valittu satunnaisesti irlantilaisien äänestäjien edustajiksi. Heidän tehtävänä oli keskustella aiheista, jotka ulottuivat perustuslaillisesta aborttikiellosta Irlannin saattamiseen johtavaan asemaan ilmastonmuutoksen torjunnassa. Parlamentaarinen valiokunta, joka perustettiin viemään eteenpäin ilmastonmuutokseen liittyviä kansalaiskokouksen suosituksia, osallistui huomattavassa määrin Irlannin kesäkuussa 2019 julkistaman merkittävän ilmastotoimintasuunnitelman muotoiluun.

⁽⁵⁾ ETSK:n lausunto aiheesta "Tarvitsemamme kestävä talous" (EUVL C 106, 31.3.2020, s. 1).

⁽⁶⁾ Hyvinvointitaloustiede – taloustieteen haara, jossa pyritään arvioimaan talouspolitiikkoja sen kannalta, miten ne vaikuttavat yhteisön hyvinvointiin. Siitä tuli 1900-luvulla tarkkaan määritelty taloustieteen teorianmuodostuksen haara.

⁽⁷⁾ ETSK:n lausunto aiheesta "Valtiosta riippumattomien toimijoiden ilmastotoimien edistäminen" (EUVL C 227, 28.6.2018, s. 35).

⁽⁸⁾ ETSK:n lausunto aiheesta "Strategia EU:n kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi pitkällä aikavälillä" (EUVL C 282, 20.8.2019, s. 51).

⁽⁹⁾ Tätä ehdotettiin jo ETSK:n lausunnossa aiheesta "Kansalaisyhteiskunnan ja alue- ja paikallisviranomaisten koalition muodostaminen Pariisin sopimuksen sitoumusten täyttämiseksi" (EUVL C 389, 21.10.2016, s. 20).

⁽¹⁰⁾ <https://www.thersa.org/discover/publications-and-articles/rsa-blogs/2018/07/our-call-for-action-on-deliberative-democracy>

⁽¹¹⁾ <https://www.conventioncitoyennepourleclimat.fr/en/>

4.1.3 Espanjan kahdessa suurimmassa kaupungissa on perustettu kansalaisvuoropuhelurakenteita ja paikallisia foorumeita, joiden tarkoituksena on edistää kansalaisten ja kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden laajempaa osallistumista eräistä paikallisbudjetin osista päättämiseen ja kaupungin tulevaisuutta käsittelevään aivoriiheen.

4.1.4 Tanskan energia- ja ilmastoministeriön perustama nuorten ilmastoneuvosto pyrkii tuomaan uutta ajattelua ilmastopolitiikkaan ja antamaan ministerille panoksensa tuleviin ilmastoratkaisuihin.

4.1.5 Puolalainen Gdańskin kaupunki on järjestänyt kolme kansalaiskokousta äärimmäisiin sääilmiöihin sopeutumisesta, ilmansaasteiden vähentämisestä ja kansalaisvaikuttamisen kehittämisestä.

4.1.6 Suomessa ensimmäiseen kestävästä kehitystä käsitteeseen kansalaispaneeliin kokoontui noin 500 suomalaista arvioimaan kestävä kehityksen tilaa. Tuloksia hyödynnetään Suomen hallituksen ja eduskunnan työskentelyssä käsiteltäessä kestävästä kehityksestä.

4.1.7 Italiassa kansalaisyhteiskunnan edustajat tekivät COP25-kokouksen jälkeen lainsäädäntöehdotuksen kansalaiskokouksen perustamisesta Ranskan mallin mukaisesti. Yhdistyneessä kuningaskunnassa käynnistettiin vastaava prosessi, Climate Assembly UK: the path to net zero (Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaiskokous: tie ilmastoneutraaliuteen).

4.1.8 Bolognassa Italiassa kaupunki perusti "kansalaisten suunnittelutoimiston" (Ufficio Immaginazione Civica) osana laajempaa työtä kansalaisten uudelleen aktivoimiseksi. Se perusti kuusi "laboratoriota", jotka järjestävät säännöllisiä visiointitapahtumia Open Space -välineen ja muiden välineiden avulla. Kun syntyy vahvoja hankeideoita, kaupunki laatii yhteisön kanssa "sopimuksia" varmistaakseen, että ne toteutuvat. Viimeisten viiden vuoden aikana on solmittu yli 500 sopimusta, joiden aiheena voivat olla esimerkiksi kaduille suunnitellut uudet penkit tai paljon suuremmat ja kunnianhimoisemmat hankkeet. Tästä on tullut myös kanava osallistavan budjetoinnin organisoimiseksi.

4.2 Monilla muilla paikallisyhteisöjen omilla aloitteilla vauhditetaan paikallisia toimia, joilla pyritään luomaan kestäväpohjainen tulevaisuus ja huomattavia ja innostavia onnistumisia. Näitä ovat muun muassa Brysselin "Kestävät naapurustot" -aloite, skotlantilaisten yhteisöjen ilmastotoimien verkoston ruohonjuuritason verkosto, johon kuuluu noin 120 yhteisöryhmää, Coopérnico eli portugalilainen uusiutuva energiaa hyödyntävä osuuskunta (RESCoop), Transition movement -liike, joka toimii nykyään yhteisötason selviytymiskyvyn parantamiseksi yli 50 maassa ja innostaa ihmisiä muuttamaan ajattelu-, toiminta- ja elintapojaan. Tulevana kesänä käynnistettävä Tulevaisuuden yhteisöt -toimintaohjelma (Communities for Future) voi auttaa tarjoamaan institutionaaliset puitteet kansalaisten osallistumiselle.

4.3 Euroopan tasolla kansalaisyhteiskunnan suunnitelmallinen osallistuminen on välttämätöntä, ja kansalaisyhteiskunnan rooli ilmastoneutraaliuden saavuttamiseen tähtävien politiikkojen ja strategioiden kehittämisessä, täytäntöönpanossa ja seurannassa pitäisikin määritellä selkeästi.

4.3.1 Kestävä kehityksen tavoitteita käsittelevällä monisidosryhmäfoorumilla oli tärkeä rooli, mutta se jätti myös parantamisen varaa, kun ajatellaan resurssien järjestämistä, kokousten tiheyttä, asialistan laatimiseen sitoutumista, mahdollisuuksia laajempaan keskusteluun sekä sitoutumista säännöllisiin, avoimiin ja matalakynnyksisiin julkisiin kuulemisiin ja niiden sujuvoittamiseen.

4.3.2 ETSK:n ja Euroopan komission yhdessä hallinnoima Euroopan kiertotalouden sidosryhmäfoorumi tarjoaa monimuotoisille sidosryhmille mahdollisuuden vaihtaa hyviä käytäntöjä ja ideoita sekä luoda arvokkaita verkostoja. Foorumin päätösvallan antaminen sidosryhmille on sen tärkein ero kestävä kehityksen tavoitteita käsittelevään monisidosryhmäfoorumiin, ja kyseessä on hyvä, esimerkillinen käytäntö.

4.4 Pariisin sopimuksen tavoitteita ei saavuteta ilman työmarkkinaosapuolten vahvaa sitoutumista kaikilla tasoilla ja erityisesti toimiloilla, joihin hiilestä irtautuminen ja digitalisaatio vaikuttaa voimakkaasti. Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpano yhdessä Euroopan vihreän kehityksen ohjelman kanssa antaa mahdollisuuden varmistaa oikeudenmukainen siirtymä, jonka tavoitteena on tarjota laadukkaita työpaikkoja kaikille. Ammattijärjestöjen ja työnantajien käymä työmarkkinaosapuolten vuoropuhelu on yksi parhaista tavoista lisätä tietoisuutta ilmastokriisistä. Ne ovat keskeisiä toimijoita, jos halutaan toteuttaa vihreän kehityksen ohjelmaan liittyvä sosiaalisesti oikeudenmukainen, tuottava ja kaupallinen muutos. Skenaariot vaihtelevat kolmikantakokousten Euroopan tason huippukokouksista rajatylittävään vuoropuheluun, joka on olennaisen tärkeää Euroopan sosiaalisen yhdentymisen edistämiseksi, sekä ala- ja yrityskohtaisiin työehtosopimuksiin. Työntekijöiden osallistuminen on olennainen osa työpaikan demokratiaa ja antaa näille mahdollisuuden osallistua aktiivisesti sellaisiin työpaikalla tehtäviin päätöksiin, joilla voidaan vaikuttaa myönteisesti ilmastotoimiin.

4.5 Euroopan innovaatio- ja teknologiainstituutin ilmastoalaa koskevassa osaamis- ja innovaatioyhteisössä (Climate-KIC) keskitytään yritysyrityskokeilujen ja syvällisten demonstrointivaikutusten suunnitteluun, toteuttamiseen ja yhdistämiseen järjestelmämuutosten viputekijöihin. Climate-KIC järjestää kokeiluja, joissa keskitytään uusien ajattelutapojen edistämiseen, uusien teknologioiden, verkostojen ja yhteisöjen ryhmien eksponentiaalisten vaikutusten hyödyntämiseen ja pyrkimykseen oppia muutosvauhtia nopeammin ⁽¹²⁾.

5. Yritysten toimista oppiminen

5.1 Innovaatiolla tarkoitetaan sellaisten uusien palvelujen ja tuotteiden kehittämistä markkinoille tai yleisölle, jotka täyttävät aiemmin ratkaisemattomia tarpeita tai ratkaisevat ongelmia, joita ei aiemmin ollut. Teknologisessa innovoinnissa keskitytään tuotteen tai palvelun teknologisiin näkökohtiin. Sosiaalisella innovoinnilla tarkoitetaan uusia sosiaalisia käytäntöjä, joilla pyritään vastaamaan sosiaalisiin tarpeisiin paremmin kuin nykyisillä ratkaisulla ja jotka juontuvat esimerkiksi työoloista ja -ehdoista, koulutuksesta, yhteisön kehityksestä tai terveydestä. Digitaalitekniikalla on tärkeä rooli sosiaalisessa innovoinnissa tieto- ja viestintätekniikan, kuten verkkojen ja muiden digitaalisten välineiden, avulla.

5.2 Systeeminen innovointi olisi asetettava kohtuullisin kustannuksin kaikkien niiden sidosryhmien saataville, joiden on osallistuttava tarvittavaa kestävään kehitykseen siirtymistä edistävien ratkaisujen yhteissuunnitteluun. Sosiaalinen yhteenkuuluvuus ja se, että ketään ei jätetä jälkeen Euroopan vihreän kehityksen ohjelman täytäntöönpanossa, edellyttävät taloudellista toteuttamiskelpoisuutta. Tästä syystä yhteiseen etuun liittyviä systeemisen muutoksen näkökohtia olisi rahoitettava tai tuettava julkisista lähteistä, mikä mahdollistaa yksityisten varojen hyödyntämisen ilmastonmuutokseen liittyviin investointeihin.

5.3 Yhteisöt, jotka saavat aikaan järjestelmäinnovaatiota, ovat niitä, jotka onnistuvat parhaiten ymmärtämään ongelman, löytämään ratkaisuja ja kohdentamaan niitä eri paikkakuntien ja tilanteiden edellyttämien erityistarpeiden ja resurssien mukaan. Eurooppalaiset yhteisöt on varustettava tällaisin taidoin, ja on luotava asianmukaiset toimintaympäristöt valtiosta riippumattomien toimijoiden aktiviteetin lisäämiseksi.

5.4 Tarvitaan kiireellisesti innovatiivisia rahoitusmekanismeja, joilla tunnustetaan yhteisölähtöisen järjestelmäinnovoinnin mahdollisuudet ja haasteet ja vastataan niihin. Tämä edellyttää joustavien keskeisten tukitehtävien luomista ja ylläpitämistä sekä käynnistysvaiheen riskipääomaa suuriin hankkeisiin, samoin kuin ammatillista mentorointia ja tukea. Ilmastopimuksella voitaisiin luoda erittäin arvokas väylä, jonka avulla sosiaaliset innovoijat voisivat antaa palautetta toimintapolitiikoista ja taloudellisista esteistä, jotka pysäyttävät ja haittaavat heidän toimintaansa ja saattavat usein tehdä kipeästi kaivatuista muutoshankkeista toteuttamiskelvottomia.

5.5 Yritysten reaktiot ovat erittäin tärkeitä, kuten seuraavat esimerkit osoittavat:

- monikansalliset yhtiöt, jotka tuottavat vaatteita käytettäväksi ja pois heitettäväksi, edistävät käytettyjen vaatteiden kauppaa kierrätysstrategiana
- sellaisten suurten öljyntuottajien ja vakuutusyhtiöiden mentorointi, joiden on suunnattava toimintaansa uudelleen.

5.6 Rahoitusalan merkittäviä reaktioita:

- sijoitusrahastojen päätös olla investoimatta hankkeisiin, joissa ei oteta huomioon ilmastomuuttujaa
- kahdeksan keskuspankin ja valvojen perustama rahoitusjärjestelmän viherryttämistä käsittelevä verkosto.

⁽¹²⁾ Climate-Kicin "Deep Demonstrations" -aloitteet tarjoavat mahdollisen taloudellisen kasvualan Euroopan kunnianhimoisimmille "haasteiden omistajille", jotta nämä ymmärtäisivät ongelma-alansa, ja "suunnittelijoille" järjestelmän kartoittamiseksi ja toimenpidevalikoiman luomiseksi.

6. Ilmastotoimia koskevan tiedon jakaminen ja sen ymmärtäminen kansalaisten keskuudessa

6.1 Tarvitaan suoraa vuoropuhelua kansalaisten kanssa, jotta voidaan lisätä tietoisuutta kestävämpiin yhteiskuntiin ja terveempiin paikallisyhteisöihin siirtymisen merkityksestä. Tällaisella vuoropuhelulla on eniten lisäarvoa, kun se järjestetään paikallis-, alue- tai valtakunnallisella tasolla. EU-tason antama ohjaus, koordinointi ja tuki olisi kuitenkin oleellisen tärkeää.

6.2 Ensijaisesti yksittäisten maiden olisi kehitettävä ympäristölainsäädäntöä, joka perustuu niiden omaan paikalliseen ympäristöön ja sen tarpeisiin ja joka on mukautettu kyseisen maan kestäväan kehitykseen. Luonnon oikeuksien tunnustaminen olisi tässä tärkeä osatekijä⁽¹³⁾.

6.3 Kaikki EU-tason toimet olisi suunniteltava yhdessä käyttäjien kanssa ottaen oppia muilla tasoilla edellytetystä osallistavasta lähestymistavasta sekä mallintamalla ja hyödyntämällä sitä. Tarvitaan asiantuntemusta innovatiivisten yhteistyöfoorumien suunnittelusta ja niiden käytön helpottamisesta, vakuuttavasta tarinankerronnasta ja innovatiivisen teknologian käytöstä. Yhteisöjen kyky tulla mahdollisimman hyväksi tarinankertojiksi on keskeistä ilmastopimuksen menestyksen kannalta, koska niiden on pystyttävä kuvaamaan elävästi niiden tavoitteena olevaa erilaista tulevaisuutta, tarkastelemaan nykyisiä tarpeita ja toiveita ja luomaan yhteyksiä niihin sekä antamaan ihmisille mahdollisuudet toimia.

6.4 Ilmastotoimiin kannustava ja niitä tukeva verkkoympäristö edellyttää verkkoalustaa, jolla voidaan vaihtaa erilaisia käytäntöjä sekä hankkeista ja erilaisista toimintatavoista saatuja kokemuksia. Tällainen osallistava foorumi voisi helpottaa toimijoiden keskinäistä vertaisoppimista ja neuvojen jakamista auttamalla näitä voittamaan sääntelyyn liittyvät esteet. Se voisi edistää koulutusta ja innovointia tarjoamalla verkkokursseja, -seminaareja ja työpajoja.

6.5 Nykyisten toimien saama tunnustus ja uskottava tiedottaminen niistä voi kannustaa voimakkaasti ilmastotoimiin. Rahoitus ja muut resurssit, asiantuntijatuki ja mahdollisuus auttaa tekemään työhön vaikuttavia päätöksiä edistää hyväksi osoittautuneiden lähestymistapojen laajempaa soveltamista.

6.6 Ilmastotoimien lähettiläiden tehtävänä voisi olla helpottaa useiden toimijoiden välistä yhteistyötä, asettaa strategisia ja aihekohtaisia painopisteitä, järjestää tapahtumia ja kannustaa uusiin ilmastotoimiin.

6.7 Ilmastopimuksen lähettiläät voisivat toimia talouden eri alojen yhteystahoina. Lisäksi olisi nimitettävä erityisiä lähettiläitä nuorisoa, paikallisyhteisöjä, kaupunkeja ja alueita varten. EU-tason lähettiläillä olisi erilainen rooli kuin valtakunnallisen, alueellisen tai paikallisen tason lähettiläillä. Eri tasojen välinen koordinointi olisi varmistettava.

6.8 ETSK:n ja AK:n jäsenten nimittäminen EU-tason lähettiläiksi edustamissaan yhteisöissä perustuisi näiden laajoihin kansalaisyhteiskunnan sekä paikallis- ja alueviranomaisten verkostoihin ja vahvistaisi neuvoa-antavien elinten ja komission välistä yhteistyötä.

6.9 Esimerkiksi ammattijärjestöillä ja elinkeinoelämän järjestöillä on käytännöllinen näkökulma, ja ne edustavat demokraattisesti eri alojen työntekijöitä. Ne ovat keskeisiä tahoja suunniteltaessa erilaisia toimenpiteitä, jotta voidaan ottaa huomioon työntekijöiden ja yritysten tarpeet ja kartoittaa haasteita. Ammattijärjestöjen ja yritysryhmien eri tasoilla toimivat ilmastolähettiläät voisivat hyödyntää työmarkkinaosapuolten vahvuuksia, tehostaa tiedonvaihtoa ja edistää ilmastotoimia. Tällainen työ edellyttää työelämän oikeuksien kannalta suotuisaa institutionaalista ympäristöä.

6.10 Digitalisaatio muuttaa yritysten organisaatiota ja tuotantotapaa, ja monet pk-yritykset kamppailevat hyvin vakavien digitalisaatioon liittyvien puutteiden kanssa. Monet työntekijät ovat huolissaan digitalisaation vaikutuksista työpaikkoihin, koska ne voivat johtaa työttömyyden ja eriarvoisuuden lisääntymiseen.

⁽¹³⁾ ETSK:n lausunto pohdinta-asiakirjasta "Kohti kestävä Eurooppaa vuoteen 2030 mennessä" (EUVL C 14, 15.1.2020, s. 95); ETSK:n lausunto aiheesta "Ilmasto-oikeudenmukaisuus" (EUVL C 81, 2.3.2018, s. 22).

6.11 Jotta voidaan edistää rahoitusta ja vihreitä investointeja ja varmistaa oikeudenmukainen siirtymä Euroopan vihreän kehityksen ohjelman mukaisesti, komissio on kehittänyt luokitusjärjestelmän kannustaakseen tekemään investointeja kahdeksaan suureen taloudelliseen ryhmään ja 70 toimialaan, jotka muuttavat radikaalisti tuotantoaan sekä työpaikkojen määrää ja laatua. Tässä asiakirjassa, joka on vihreän kehityksen ohjelmaan sisältyvän investointiohjelman kulmakivi, on vain yksi viittaus ILO:n keskeisiin normeihin kuuluviin työntekijöiden oikeuksiin.

7. Todellisten ja virtuaalisten foorumien luominen ilmastoa koskevalle tiedonvaihdolle

7.1 Ilmastopöytäkirjassa olisi keskityttävä siihen, että ihmisille annetaan mahdollisuuksia muuttaa järjestelmiä tutkimalla, kokeilemalla ja demonstroimalla. Tarvitaan koko kansalaisyhteiskunnan ja muiden valtiosta riippumattomien toimijoiden kirjon kattavia yleissivistäviä ja ammatillisia koulutusohjelmia. On ratkaisevan tärkeää parantaa tietämystä ja ymmärrystä ilmasto-osaamisesta syventämällä ja laajentamalla niitä sekä parantamalla ongelmasta sidosryhmien parissa käytävän keskustelun laatua.

7.2 Tarvitaan käyttökelpoisia työkaluja, joiden avulla voidaan jäsentää ja hallita kestäväan kehitykseen liittyvien innovaatioiden ja siirtymien haasteita ja hyödyntää niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Euroopan komission Horisontti 2020 -puiteohjelmassa on kehitetty ja kehitetty monia tällaisia välineitä. Monialaisessa ympäristössä lähestymistapana pitäisi olla ”tekemällä oppiminen soveltamalla välineitä käyttäjien tapauksiin”.

7.3 Sidosryhmien hallinnointi, monitasoinen näkökulma, visiointi ja takaisin tulevaisuudesta -ennakointi (backcasting) sekä erityisosaamisen hallinta ovat ratkaisevan tärkeitä ilmastopöytäkirjan toteuttamisessa. Rakenteen tarkoituksena on helpottaa ongelmanratkaisuprosessia luomalla väylä ilmastomuutokseen ja Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaan liittyvälle järjestelmäninovaatiolle.

7.4 Ilmastopöytäkirjan onnistuminen riippuu osittain yritysten kyvystä saada avustuksiin perustuvaa rahoitusta julkisista ja yksityisistä lähteistä sekä hyväntekeväisyysjärjestöiltä. Tällaisella rahoituksella olisi pyrittävä puuttamaan ilmastomuutosta aiheuttaneisiin markkinoiden toimintapuutteisiin, sillä olisi pyrittävä perinpohjaiseen muutokseen ja se voi kasvaa merkittävään laajuuteen. EU:n monenvälisestä rahoituskehystä ja tehtävälähtöistä eurooppalaista ja kansainvälistä julkista ja yksityistä rahoitusta, joka on omiaan edistämään systeemistä muutosta ilmastomuutoksen hillitsemisen ja siihen sopeutumisen aloilla, voidaan käyttää monilukuisten innovatiivisten ilmastotoimien vauhdittamiseen. Yleisenä tavoitteena olisi oltava tuottaa resursseja, kokemusta ja valmiuksia ja saada päästövähennyksiin ja ilmastokestävyyteen liittyviä tarkoituksenmukaisia tuloksia, joita voidaan moninkertaistaa muutoksen nopeuttamiseksi ja toivon antamiseksi. Ilmastopöytäkirjassa olisi suhtauduttava myönteisesti kansallisen ja kansainvälisen rahoitusalan osallistumiseen asiaankuuluvat monenväliset ja yksityiset rahastot mukaan lukien. Lisäksi verotusjärjestelmässä olisi otettava huomioon hyvinvointitalouden maksimoinnin ja ylläpitämisen periaate.

7.5 Olisi harkittava myös fyysisten ja virtuaalisten foorumien sisällyttämistä olemassa oleviin kansalaisyhteiskunnan järjestöihin ilmastoalaa koskevaa tiedonvaihtoa varten. Nämä toimisivat vuorovaikutuksessa ilmastopöytäkirjan sidosryhmäfoorumin kanssa.

7.5.1 Työn alalla olisi asianmukaista perustaa työn ennakkoinnin, analysoinnin ja tulkinnan sekä organisatoristen ja teknologisten muutosten seurantakeskuksia, jotka kattaisivat kahdeksan luokitusryhmää ja joihin osallistuisivat ammattijärjestöt, työnantajat ja hallinnon tahot EU- ja jäsenvaltioissa ja jotka saisivat aineellista tukea komissiolta.

8. Valmiuksien kehittäminen ruohonjuuritason aloitteiden edistämiseksi

8.1 Yleiset puitteet olisi määriteltävä selkeästi, jotta voidaan välttää epä johdonmukaisuutta Euroopan vihreän kehityksen ohjelman kanssa.

8.2 Useimpien kansalaisyhteiskunnan toimijoiden kartoittamia yleisiä haasteita ilmastotoimiin osallistumisessa ovat rahoituksen, asiantuntemuksen, henkilöstön ja arvostuksen puute⁽¹⁴⁾, samoin kuin se, että EU ja valtiot eivät kykene tarjoamaan johdonmukaista sanomaa.

⁽¹⁴⁾ ETSK:n teettämä tutkimus.

8.3 Monet sidosryhmät ovat tuoneet esiin, että sääntely- ja hallintoympäristön monimutkaisuus vaikeuttaa ilmastotoimia. Kansalaisyhteiskunnan organisaatiot ja yhteisöllähtöiset aloitteet voisivat hyötyä valmiuksien kehittämistoimista, jotka auttavat niitä toimimaan sääntely- ja hallintoympäristöissä.

8.4 Sekä aineellisen tuen (tekninen apu, valmiuksien kehittäminen, rahoitus jne.) että aineettoman tuen (tunnustaminen, näkyvyyden lisääminen jne.) tarjoamisen sekä verkostoitumisen ja tiettyihin politiikanaloihin ja prosesseihin liittyvien yhteyksien helpottamisen olisi oltava olennainen osa *eurooppalaisen ilmastopimuksen sidosryhmäfoorumia*, jolla pyritään edistämään ruohonjuuritason ilmastotoimia.

8.5 Valtiosta riippumattomat toimijat saattavat kohdata monenlaisia haasteita hakiessaan rahoitusta ilmastoaloitteilleen. Näihin kuuluvat hankkeiden kokoa koskevat kohtuuttomat vaatimukset, yksityisten sijoittajien haluttomuus rahoittaa hankkeita ja prosessien sekä varojen hakemista ja saantia koskevien vaatimusten monimutkaisuus⁽¹⁵⁾. Muita esteitä ovat ilmastorahoituksen vaihtoehtoja koskevan tiedon puute, riittämättömät hallinnolliset valmiudet ja tekninen tietämys rahoituksen turvaamisessa, budjetti- ja sääntelyrajoitteet, mahdollisten investointien luottokelpoisuuden varmistaminen, poliittiset rajoitteet sekä vaikeudet täyttää EU:n ja kansainvälisten rahastojen liian ohjailevia tukikelpoisuuskaavioita⁽¹⁶⁾.

8.6 ETSK on ehdottanut, että perustettaisiin ilmastorahoitusfoorumi, joka kokoaisi yhteen keskeiset sidosryhmät käsittelemään tärkeimpiä ongelmia, kartoittamaan esteitä, pohtimaan ratkaisuja ja määrittelemään tehokkaimmat mekanismit rahoituksen jaon parantamiseksi toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Parhailtaan tehdään tutkimusta toimintasuunnitelman ehdottamiseksi ja viime kädessä valtiosta riippumattomien toimijoiden rahoituksensaannin parantamiseksi⁽¹⁷⁾.

9. Kohti eurooppalaisen ilmastopimuksen sidosryhmäfoorumia

9.1 Ottaen huomioon Euroopan kiertotalouden sidosryhmäfoorumista saadut myönteiset kokemukset ETSK ehdottaa vastaavan eurooppalaisen ilmastopimuksen sidosryhmäfoorumin perustamista.

9.2 Osallistavuuden, avoimuuden sekä paikallistason ilmastotoimijoiden aidon osallistumisen ja sitoutumisen tulisi olla foorumin ohjaavia periaatteita.

9.3 ETSK on kehottanut siirtymään kestäväpohjaiseen, hiilineutraaliin ja resurssitehokkaaseen talouteen, jotta oikeudenmukaisuus toteutuisi ja jotta mitään kotitalouksia, yhteisöjä, alueita, aloja ja vähemmistöjä ei jätettäisi jälkeen⁽¹⁸⁾. Eurooppalaisen ilmastopimuksen sidosryhmäfoorumiin olisi sisällyttävä ilmastoneutraaliuteen siirtymisen seurantakeskus, joka seuraisi EU:n ilmastopolitiikan täytäntöönpanoa valtiollisella ja alueellisella tasolla ja keräisi tietoa päätöksenteon tueksi kaikilla tasoilla.

9.4 ETSK tukee kansalaisyhteiskunnan järjestämistä jäsenvaltioissa, jotta voidaan antaa tietoa, helpottaa ja edistää ymmärrystä ja neuvoa kaikkia hallintotasojen ilmastopolitiikan alalla. Eurooppalaisen ilmastopimuksen sidosryhmäfoorumi voisi tuoda esiin kokemuksia onnistumisista ja jakaa ohjeita ja parhaita käytäntöjä vastaavien kokousten järjestämisestä kiinnostuneille maille, alueille ja kaupungeille.

9.5 Eurooppalaisen ilmastopimuksen sidosryhmäfoorumille voitaisiin antaa tehtäväksi järjestää EU-tason kansalaiskokous ETSK:n, AK:n ja Euroopan parlamentin yhteisenä tapahtumana ja komission tuella.

9.6 Olennainen osa foorumia olisi valmiuksien kehittämis- ja rahoituskeskus, joka tarjoaisi ilmastopolitiikkaa ja -strategioita koskevaa ohjausta, tietoa ja koulutusta ja helpottaisi pienten hankkeiden rahoituksen saantia. EU:n keskus ja kansalliset keskuskeskukset voitaisiin perustaa yhteistyössä paikallis- ja alueviranomaisten kanssa.

⁽¹⁵⁾ ETSK:n lausunto aiheesta "Valtiosta riippumattomille toimijoille paremmat mahdollisuudet hyödyntää ilmastorahoitusta" (EUVL C 110, 22.3.2019, s. 14).

⁽¹⁶⁾ Rossi, L., Gancheva, M. & O'Brien, S., 2017.

⁽¹⁷⁾ Climate Finance Forum – modalities and first tasks, ETSK:n teettämä tutkimus, Milieu Consulting.

⁽¹⁸⁾ ETSK:n lausunto aiheesta "Vuoteen 2030 ulottuvan kestävä kehityksen toimintaohjelman toteuttaminen niin, että ketään ei unohdeta" (EUVL C 47, 11.2.2020, s. 30).

9.7 Eurooppalaisen ilmastopimuksen sidosryhmäfoorumin verkkoalusta loisi mahdollisuuksia tiedon ja tietämyksen jakamiseen, helpottaisi verkostoitumista ja vahvistaisi sitoutumista.

9.8 Eurooppalaisen ilmastopimuksen sidosryhmäfoorumi edellyttäisi eri toimijoiden edustajista koostuvan koordinaationiryhmän perustamista. Koordinointiryhmän jäsenten valinta edellyttää avoimia ja selkeitä kriteerejä, jotta voidaan varmistaa osallistavuus ja edustavuus ja säilyttää samalla rakenteen tehokas hallinnointi. Seuraavien sidosryhmien olisi oltava edustettuina: EU:n toimielimet, kansalaisyhteiskunta mukaan lukien yritykset, ammattijärjestöt, paikallis- ja alueviranomaiset, tiedeyhteisö, rahoitusala ja nuoriso. Sellaisten instituutioiden ja alojen sidosryhmille, joilla on vähemmän resursseja, olisi tarjottava riittävät voimavarat, jotta ne voivat osallistua ja toimia päätöksentekijän roolissa.

Bryssel 16. heinäkuuta 2020.

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Luca JAHIER*
